

senimi govori in le prekmalu je poklical sokolski rog Sokole v vrsto in k odhodu. Spremljani od neštevilnega občinstva so se ob zvokih godbe in sokolskih rogov podali na kolodvor in še burno pozdravljani po vrlih gorenjskih Sokolih odpeljali proti beli Ljubljani.

— **Naš divni Bled** je letos obiskalo izredno mnogo tujcev, znamenje, da je čedalje večje zanimanje za naravni kras naše Gorenjske. Tujci so zasedli tudi vsa stanovanja v zasebnih in navadnih hišah. Le žal, da izredno deževje zadnjih tednov toli sprijuje veselje letoviščarjem.

— **Predkoncesijo** za zgradbo male železnice, ki naj bi vodila iz južnega kolodvora po mestu in v Šiško, na Vič in Kurjovas, je podelilo c. kr. železnično ministerstvo kranjski stavbeni družbi. Železnico bi naj gonil par, elektrika ali pa konjska sila.

— **25letnica čitalnice v Staremtrgu pri Ložu** se je preložila na nedeljo dne 23. avg. Slavnost obeta biti lepa. Udeleženi se je tudi Ljubljanski Sokol, ki bo nastopil tudi v telovadbi. Slavnostni govor ima preč g. drž. posl. A. Koblar in društvo razvije tem povodom svojo novo zastavo.

— **Slov. planinsko društvo** je dne 10. t. m. ob udeležbi 95 turistov otvorilo slovesno novo kočjo na Kredarici pod vrhom Triglava. Med udeleženci je bilo tudi 15 dam in zastopniki Čehov in Hrvatov. Na vrh Triglava je dospelo hkrati 60 planincev. Navdušeni govori in petje so se vrstili na vrhu in ob otvoritvi kočje, katero je č. g. župnik Aljaž blagoslovil. Koča ima prostora, da lahko v nji prenoči 60 oseb.

— **Učni tečajji za slamnikarstvo.** Po prizadevanju deželnega odbora, trgovske in obrtniške zbornice in dotičnih občin, je ministerstvo za uk. in bogočastje na predlog c. kr. deželne vlade ustanovilo v namen povzdige slamnikarstva na Kranjskem v nastopnih krajih v jesenskih in zimskih mesecih 4 do 6 tednov trajajoče učne tečaje za slamnikarstvo. Ti tečajji bodo v Domžalah, Moravčah, Rovi, Mengišu, Kamniku, Šmarci, Dolskem, Trzinu, Radomljah, Prevojah, Lukovici in v Cerkljah.

— **Slavnostno odkritje** spominske plošče skladatelju Gregoriju Riharju vršilo se bo 25. t. m. v Polhovem gradu.

— **Konjsko dirko v trab** priredi konjerejski odsek kmetijske družbe kranjske dne 14. septembra t. l. v Št. Jarneju na Dolenjskem.

— **Utopljenega so našli** dne 2. t. m. otroci iz Bohinjske Bele pri kopanju v bohinjski Savi 70letnega srenjskega reveža Valentina Ropreta. Najbrže je šel sam v vodo iz obupnosti, ker je baje po neprevidnosti zanetil veliki požar, o katerem smo zadnjič poročali, da je vpepelil več poslopij v Bohinjski Beli.

— **Velika nesreča** bi se bila kmalu minolo nedeljo zjutraj pripetila na dolenski železnici. Med Škofljico in Šmarjem sta si tovorni in osobni vlak vozila nasproti. Ko je osobni vlak vozeč iz Šmarja se prikazal iz predora, prisopihal mu je nasproti tovorni vlak. Sreča, da sta strojevodji pravočasno opazila bližajočo se nesrečo in sta vlaka ustavila. Potniki vozeči se z osobnim vlakom so bili vsi zbegani, videči v kaki nevarnosti so bili. Le malo je manjkalo in vlaka bi bila v predoru skup trčila. Kdo je zakrivil pomoto, bo preiskava dognala.

— **Grozovit vihar** podoben ciklonom, o kakoršnih čujemo iz Amerike, je divjal dne 6. avgusta zjutraj v kamniškem okraju v smeri od Vodice proti Brdu. Podrl je brez števila napolnjenih kozolcev, odkril streh in otesel in polomil sadje. Pretrgal je telegrafično žico na dveh krajih. Drevje je lomilo kar na pol in izkoreninilo največje in najstareje hoje in hraste. Poljske pridelke je vse pomandralo. Po gozdih je napravilo neizmerno škodo. Prizadete so najbolj občine Vodice, Moste, Suhi dol, Mengiš, Šmarca, Homec, Lukovica, Prevoje, Rafolče, Krašnja, Blagovica, Rova. Škoda se ceni v vseh občinah do 80.000 gld.

— **Iz Ivanjcev pri Radgoni** se nam piše dne 7. avgusta: Dne 1. avgusta imeli smo nevihto z točo, zrna so tehtala 25—30 gramov, in od tega dne naprej do danes vsak dan naliv. 6. avgusta zjutraj bila je taka burja, da je najstareji ljudje ne pomnijo zopet z točo, stare hraste je z korenino trgalo z zemlje. Negovskeje grajščini je izruvalo 18 starih sadnih dreves. V Lokavskem vrhu podrlo je smreko čez kravji hlev, ter kravo in tele ubilo. Na več poslopjih je strehe raz njih pometalo. Vinogradi, kateri so lepo kazali, so tako poškodovani, da se še prihodnje leto ni obroditve nadjati.

Turške grozovitosti na Armenskem.

„Sankt-Peteburgskije Vjedomosti“ pišejo o klanji Armencev sledeče:

„To pripoved posnemamo iz francoskega lista „Reveu des Revues“ Mož, ki je prebil po svojih trgovopravkih ves čas teh dogodkov v mestu „Urfi“, se je skrival v gostilnici. Jeden del teh dogodkov je sam iz okna videl, drugi del mu je pa pripovedoval njegov znanec Turek, ki je v tem času tudi v Urfi bival. Po končanem klanju se je pripisovalec teh dogodkov, ker ga nikdo ni poznal, oblekel po turški in se odpravil iz Urfija v Biredžik.

Dne 15. oktobra 1895. l. se je v Urfiju raznesla vest, da so ob najstih predpoludne blizu stolne cerkve napadli Turki armenskega bankirja Bogosa in da mu je jeden izmed njih doprinesel pet smrtnih ran. Priče tega, nekoliko mladih Armencev, zgrabili so razbojnika in ga prignali na glavno stražo. Tam dasiravno se je dokazalo, da je ravnal na povelje kapitana, so da vendar-le prebodli z bajonetom. Truplo njegovo so vojaki prinesli pred hišo guvernerja in so rekli, da so je cteli „gjavrom“ (psovka kristjanov). To je bil začetek dolge vrste béd urfskih Armencev.

Tolpa, lahkoverna, da so tega Turka ubili Armenci, je po vsem mestu kričala, da se morajo vsi neverci poklati. Ponoči se je slišalo streljati, zjutraj so Turki raznesli govornico, da so Armenci poskušali, pa brez uspeha, napasti turške dele mesta. Tolpa, ko je zaslišala to, se je vrgla s krikom „slaven je prorok Mahomet“ na bazar oropat prodajalnice armenskih kupcev. Ropanje so se deležili tudi vojaki, a policija, priča besnosti tolpe, jo je pa še hujskala. Nakrat se prikaže na basaru Hassanpaša. „Hajd', fantje,“ je kričal, „celih 48 ur imate na razpolaganje! Pokoljite Armence in vsa ta bogastva bode vaša.“ Tolpa, pa deroča za ropanjem, ne sliši besed paše. In glej, vojaki na njegovo povelje z bajoneti in kopiti pušek potiskajo tolpo z bazarja in vse plane proti armenskemu delu mesta s krikom „slaven je prorok Mahomet“. Tolpi slede ženske, udarjajo v tamburine in plešejo, kakor da bi bile na svatbi. V trenutku so bile na samem stoječe hiše Armencev oropane Armenci pa poklani. V armenski del mesta udreti se Turkom ni posrečilo. Razkačeni vsled tega neuspeha so se Turki zopet vrnili na bazar, kjer so 1700 prodajalnic popolnoma oropali. Kar je bilo boljšega, so pobrali vojaki iz prodajalnic, ostalo

pa tolpa. Nastopila je noč, grozovitosti so ponehale, a le da bi se v jutro z novo sila začele.

V torek je governer zbral vse razbojnice, Kurde in Falahe, razdeli mej nje vse možno orožje, od puške do lopate, in ji poslal v armenski del mesta. Zaman so jim Armenci kričali: „Mi smo zvesti podložniki! Točno plačujemu davke! Prizanesite nam!“ Divja, razcapana tolpa, katero so vojaki vodili, je takoj napadla armenski del mesta. Do 11. uri zvečer so Turki skušali udreti, a ko je noč nastal, so se morali brez uspeha umakniti. Tu so Turki razvideli, da tako ne bodo zmagali oboroženih Armencev, in so sklenili, poslužiti se drugih sredstev: okrožili so armenski del mesta z vojaki ter niso pustili tja nobenega živeža.

V sredo so oblastniki poklicali k sebi imenitnih Armencev in jih vrgli v ječo. „Vi imate revolucijsko društvo,“ so jim rekli, „imenujte njegove člane; vi imate 1800 Martinijevih puški dajte jih ven!“ Zaman so se Armenci trudili prepričati Turke, da nimajo nikakih Martinijevih pušk. Potem pride v ječo Hassan-paša z mutesarifom iz zahteva od jetnikov ogromno svoto denarja, preteč jim z vislicami. Denar je prejel, iz ječe pa Armencev ni pustil. Potem so poklicali svečenike in zahtevali, naj dajo orožje. „Mi se bojimo“, odgovore Armenci, — „zamore nastati klanje; nam je treba imeti za ta slučaj vsaj katerokoli orožje“. — „Bodite pokojni“, pravi na to mutesarif, „ako daste orožje, vas bodem jaz sam branil!“ Verovali so njegovim besedam, se dali preslepiti in so prinesli Turkom vse svoje orožje do kuhinjskega noža. Vojaci so potem obhodili vse hiše, pretaknili dvorišča, prevohali kleti, še grobov niso pustili v miru, povsodi so iskali, ni li še kje kaj orožja. Ko niso nič našli, so se šele upokojili, Armenci so bili kakor oblegani, Turki jih niso pustili iz njihovega dela mesta in jim tudi ne dovolili luči prižgati. Komaj se je kjerkoli zvečer ali pa ponoči pokazala luč, takoj so Turki nastavili svoje puške tja in streljali. 48 dnij (od 16. oktobra do 2. decembra starega stila) so Armenci prebili tako življenje. Dne 3. decembra je bila ta prepoved razveljavljena in se jim je dovolilo hoditi za svojimi navadnimi opravki. Nekateri so šli na bazar pogledat svoje prodajalnice, tam pa so našli popolno razrušitev.

Čez nekoliko dnij je tolpa muselmanov podala se za mesto, da bi se posvetovala, kako boljše postopati proti neoboroženim Armencem.

Dne 16. decembra se je raznesla govorica, da se Turki pripravljajo napasti Armence. Duhovenstvo in odličnjaki armenski obrnili so se tedaj na mutesarifa s prošnjo, naj izpolni svojo obljubo. „Pojdite mirno“, jim je rekel, „ne bojte se ničesa! Sem že poslal vojakov v vaš del za vašo obrambo!“ In res, poslal je 300 mož regularne vojske in 1500 hamidjé, kateri so obsedli armenski del. Okoli tisoč jih je udrlo naravnost v armenski del mesta in so začeli delati. Vsi ti so kričali po ulicah mimogredočim Turkom: „Pojdite hitro v dvorec guvernerja, tam delijo orožje!“ In kmalu se je zbrala ogromna

oborožena tolpa, katera je z divjo razkačenostjo planila na hiše.

Braniti se je Armencem, katerim celo peresni nožek ni ostal, bilo nemogoče. Turki so ulomili duri, udrli v hiše in vasi, mladi in stari, moški in ženske, postali so žrtve njih besnosti. Besneli so pred očmi možev in očetov nad ženskami in dekleti; ubijali jih po dolgem, neznoznem mučenju. Z rafinirano krvoločnostjo so klali male otroke pred očmi starišev; radovali so se nad krikom svojih žrtev... Ko je noč napočila, so se Turki umaknili. Drugi dan zjutraj se je zopet zaslišala trobenta in tolpa se je zopet pokazala v tem delu mesta ter nadaljevala klanje. Zaman so kristijani prinesli vse, kar so imeli, prosili prizanašanja in se valjali pred nogami teh zverij. Proti poldnevu prišla je tolpa do stolne cerkve, kamor se je bilo zaprlo okoli 3000 Armencev. Potem, ko so Turki vzdignili vrata iz težajev, so zagledali, da je Armencev v cerkvi mnogo in so razvideli, da bi njih klanje preveč časa vzelo. Našli so razbojniki blizu cerkve 50 sodov petrolja in so sklenili, vse Armence, kolikor jih je bilo v cerkvi, hkrati pogubiti. Vlili so mej nje petrolej in ga zažgali. Samo jednemu, ki bil je ves ranjen in obžgan, se je posrečilo, skočiti iz cerkve in skriti se Turkom za kopico mrličev.

Do večera so besneli Turki, nikomur niso prizanesli, oropali vse hiše in cerkve, pobili vse Armence razun nekoliko starih žensk in otrok. V času urfskega klanja poginilo je več ko 10.000 Armencev! Ni ostalo ne ljudij, ne pastirjev. Izmej osem duhovnikov je samo jeden utekel smrti. In vendar razbojniki še niso bili zadovoljni. Vojaki so glasno govorili: „Samo šest ur še klanja, in povelje sultana bi bilo izpolneno po vsi točnosti!“

In tu okoli se godi ravno to: v Biredžiku, Ajutabnu, Adijamanu, Malatiji, Severegu, Gurunu in Derendu koljejo Armence, ropajo njih hiše in odpeljujejo njih žene in hčere. Ne samo jedenkrat so popotniki očitvidci slišali od turških vojakov: „Mi smo vzeli Armencem orožje, smo oropali njih premoženje in odpeljali njih hčere. Dobro smo se poveselili.“

— Strela ga ubila — prasiči raztrgali. Dne 7. t. m. je ubila strela kmeta Janeza Dombroviča v Godi na Hrvatskem, ko je švinje pasel. Švinje so planile na mrtvega pastirja in ga raztrgale.

— Boji z biki. V Marseillu so bili dne 9. t. m. boji z biki. Ta zabava je pa zgubila v Franciji vso mičenost, od kar je prepovedano bike na grozne načine mučiti in moriti. Sedaj je vse le bolj nekako draženje bikov in razdraženemu biku se umakniti. Ljudje, zlasti ženske v Marsselu so zahtevali, naj se jeden bik umori. Ko se jim ni hotelo ustreči, so areno zažgali, da je pogorela.

— Zaradi dvoboja je obsojen v Ratiboru v šestmesečni zapor na trdnjavo slušatelj zdravilstva Kaskny. V Greifswaldu je bil poklical dva častnika na dvojoj.

— Linčani. V Hohnvillu pri Novem Orleansu so ljudje udrli v ječo in pobili pet zaradi umora zaprtih Italijanov.

— Invalid izza napoleonskih vojsk Rigineli je umrl v Parmu v bolnici v starosti 99 let. Bil je poškodovan na obeh nogah in je hodil z bergljami. Vzlic temu je dosegel visoko starost.